

ГОДИШЕН ОТЧЕТ

ЗА 2023 г.

НА ИНСТИТУТА ЗА БАЛКАНИСТИКА

С ЦЕНТЪР ПО ТРАКОЛОГИЯ „ПРОФ. АЛЕКСАНДЪР ФОЛ“

София, 2024 г.

Отчетът е приет от Общото събрание на учените в Института за балканистика
с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ на 25 януари 2024 г., Протокол №1

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Проблематика на звеното	3
1.1. Преглед на изпълнението на целите (стратегически и оперативни) на звеното.....	4
1.2. Изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030	4
1.3. Ползи и ефекти за обществото от извършената дейност	5
1.4. Взаимоотношения с други институции	9
1.5. Общонационални и оперативни действия, обслужващи държавата	12
2. Резултати от научноизследователската дейност през 2023 г.	12
2.1. Най-значимо научно постижение	17
2.2. Най-значимо научно-приложно постижение	18
3. Международно научно сътрудничество на звеното	19
4. Участие на звеното в подготовката на специалисти	22
5. Иновационна дейност на звеното и анализ на нейната ефективност	23
6. Стопанска дейност на звеното	24
7. Кратък анализ на финансовото състояние на звеното за 2023 г.	24
8. Издателска и информационна дейност на звеното	26
9. Информация за Научния съвет на звеното	28
10. Копие от Правилника за работа на звеното.....	28

1. ПРОБЛЕМАТИКА НА ЗВЕНТО

1.1. Преглед на изпълнението на целите (стратегически и оперативни) на звеното, оценка и анализ на постигнатите резултати и на перспективите на звеното в съответствие с неговата мисия и приоритети, съобразени с утвърдените научни тематики.

Институтът за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ е единственото звено в Българската академия на науките, което има експертни научни познания за обществените, културните, политическите и религиозните процеси на територията на Югоизточна Европа (Балканския полуостров) в продължение на повече от 3000 години.

През 2023 г. ИБЦТ-БАН затвърди водещото си място в балканистичните проучвания в страната,

Стратегическите и оперативни цели на ИБЦТ-БАН са свързани с проучването на общественото, културното, политическото и икономическото развитие на балканските народи и държави. Изследователската дейност на учените от ИБЦТ-БАН се основава на прилагането на иновационни подходи и методологии, чрез които се интерпретират промените в различни сфери на балканските общества, като особено внимание се отделя на процесите, които подпомагат или възпрепятстват интеграцията на региона в общеевропейското развитие. Познаването на динамично променящите се във времето политическа, социална и икономическа структури на балканските държави, съпоставено със световните и европейските тенденции, служи като основен коректив за изработването на актуални анализи, свързани с оперативното, експертното и информационното обслужване на българската държава и общество. Изследванията на учените от ИБЦТ-БАН се простират в широк хронологически диапазон и обхващат богата проблематика от научните области на тракологията, византистиката, медиевистиката, османистиката, новата и най-новата история на балканските страни, както и такива в сферата на европеистиката, културологията, антропологията и политологията. Това позволява съществена част от научната продукция на ИБЦТ-БАН да намира приложение при обучението на студенти, докторанти и специализанти в областта на балканистиката.

Конкретните цели, които учените от звеното си поставиха през 2023 г., бяха:

1. Привличане на млади учени, докторанти и утвърдени специалисти.
2. Повишаване качеството на научната дейност.
3. Създаване на научно съдържание по специфични теми, които да носят полза за обществото и да са атрактивни за широк кръг потребители.
4. Повишаване видимостта на работата на ИБЦТ-БАН в обществото.

В изпълнение на поставените цели през 2023 г. бяха постигнати редица положителни резултати.

Учените от ИБЦТ–БАН са публикували 6 монографии и 8 сборници, над 130 статии, студии и отзиви за книги. Под печат са един сборник и няколко монографии, както и десетки статии, студии и отзиви за книги.

Учени от ИБЦТ–БАН участваха активно в редица национални научни програми и мрежи за опазване и дигитализиране на българското културно-историческо наследство: Национална научна програма „Развитие на българистиката в чужбина“, ИНФРАМАТ, Център за върхови постижения „Наследство.БГ“, Булгариана и Национална интердисциплинарна изследователска Е-инфраструктура за ресурси и технологии за българското езиково и културно наследство КЛаДА.БГ. Проф. д-р Н. Бояджиева се включи в международната научна мрежа Center for Cold War Studies (Research network at the University of Southern Denmark).

1.2. Изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030 г.

Дейността на ИБЦТ–БАН отговаря на основната цел на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2017–2030 г. (НСРНИ) България да се превърне в привлекателен център за авангардни научни изследвания, в страната да се задържат млади и водещи учени и да се издигнат позициите ѝ в областта на науката.

През 2023 г. броят на излезлите от печат публикации на учените от звеното, реферирани в Web of Science, Scopus и ERIH+, е 30, а приетите за публикуване и реферирани в същите авторитетни бази данни са 7. Броят на забелязаните цитирания в Web of Science и Scopus за 2023 г. е 77 на общо 60 публикации.

1.3. Ползи и ефекти за обществото от извършените дейности

През 2023 г. ИБЦТ–БАН запази водещите си позиции в балканистичните изследвания в страната и региона.

ИБЦТ–БАН постигна добри резултати по отношение на своята ефективност и видимост на извършените дейности. През 2023 г. учените от ИБЦТ–БАН изнесоха 36 публични лекции в България и в чужбина и участваха в редица обществени изяви.

Учени от звеното организираха седем изложби:

- Фотодокументална изложба “Le cœur de la Bulgarie. Exposition du monastère de Rila pour l'UNESCO / The Heart of Bulgaria. Rila Monastery Exhibition for UNESCO” в изпълнение на Национална научна програма „Развитие на българистиката в чужбина“, изготвена под ръководството на проф. д-р Румяна Прешленова от гл. ас. д-р Ал. Миланова и докторант Ели Филипова, представена в Централата на ЮНЕСКО в Париж от 21 до 27 април 2023 г.
- Фотодокументална изложба „Пешеходецът...и неговите спътници. 90 години от рождението на проф. Александър Фол“, посветена на основателя на Института по тракология, днес Център по тракология „Проф. Александър Фол“, изготвена от доц. д-р Калин Стоев и докторант Ели Филипова с любезното съдействие на проф. д.н. Валерия Фол и с подкрепата на ИНФРАМАТ, от 11 до 24 май 2023 г. в централното фоайе на БАН.
- Фотодокументална изложба „Сърцето на България. Шедьоври от Рилската света обител“, представена в Дебрецен, Унгария, през май 2023 г.
- Фотодокументална изложба „Древните съкровища на България“ на ИБЦТ–БАН с материали, създадени по проект „Булгариана“ от проф. д.н. Валерия Фол и Николай Генов, фотограф, изготвена в изпълнение на Национална научна програма „Развитие на българистиката в чужбина“ и представена от 17 до 31 юли 2023 г. в централното фоайе на БАН.
- Фотодокументална изложба „Египетските култове по Българското Черноморие“, организирана от Българския институт по египтология и ИБЦТ–БАН по проект: „Тракия и Египет в гръко-римския свят“, ръководен от гл. ас. д-р Весела Атанасова, в РИМ–Казанлък.

- Фотодокументална изложба „Древните съкровища на България“ на ИБЦТ–БАН с материали, създадени по проект „Булгариана“ от проф. д.н. Валерия Фол и Николай Генов, фотограф, изготвена в изпълнение на Национална научна програма „Развитие на българистиката в чужбина“ и представена в посолството на Р България във Варшава през ноември 2023 г.
- Фотодокументална изложба под надслов „Сърцето на България. Шедьоври от Рилската света обител“, представена в Естергом, Унгария, в Музея за християнско изкуство през м. октомври 2023 г.

Успешно се организираха и проведоха редица курсове, семинари и дискуссионни клубове.

На 13 юни 2023 г. в заседателната зала на ИБЦТ–БАН на ул. „Московска“ № 45 се проведе семинар на тема „Пътешествие в страната на архивите: из историята на двустранните отношения между Народна република България и Република Австрия“. Събитието бе в изпълнение на проект „Австрийско-български отношения през периода на Студената война“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ и Австрийското федерално министерство на науката, изследванията и икономиката чрез Австрийската агенция за международно сътрудничество в областта на образованието и научните изследвания. Като специален гост участва Нейно Превъзходителство Андреа Икич-Бьом, посланик на Република Австрия в България.

В традициите на традиционно доброто сътрудничество между ИБЦТ–БАН и Посолството на Република Франция в България на 25 юли 2023 г. във Френския институт в България бе проведен научен семинар на тема „Древните съкровища на България“ със специалното участие на проф. д.н. Валерия Фол. Събитието беше организирано в изпълнение на Национална научна програма „Развитие на българистиката в чужбина“, финансирана от МОН.

На 9 октомври 2023 г. в сградата на ИБЦТ–БАН на ул. „Московска“ № 13 се проведе дискуссионен форум „Другостта: вчера и днес“. Събитието се организира в изпълнение на проект, финансиран от Фонд „Научни изследвания“.

На 2 и 3 ноември 2023 г. в РИМ–София се проведе кръгла маса в памет на д-р Саня Велкова-Кожухарова на тема: „История и култура на Балканите: Чужди влияния, контекстуална адаптация, хибридни явления“, организирана от секция „Култура на Балканите“ в рамките на проекта „Разговори за литературата и полуострова“ с ръководител доц. д-р Людмила Миндова.

На 7 и 8 ноември 2023 г. в сградата на Центъра по тракология се проведе научен семинар „Тракия и траките в извороведска перспектива“. Семинарът е част от едноименен проект с бюджетно финансиране на ИБЦТ–БАН.

През 2023 г. по инициатива на Института за балканистика с Център по тракология към Българската академия на науките бе създаден Дискусионен клуб „Непознатите Балкани“, заедно със съпътстваща го постерна изложба като част от проекта „Създаване и развитие на център за върхови постижения „Наследство.БГ“, финансиран от Европейския съюз по програма „Хоризонт Европа“, дейности „Мария Склодовска Кюри“. В рамките на дискуссионния клуб през годината бяха проведени шест срещи-дискусии на теми като „Тракийска гробница в Египет? Архитектурни асоциации“; „Медицината и здравеопазването на Балканите през XIX и XX век“; „Християнството – религия, политика и общество“ и др., в които взеха участие учени от други институции и бяха посетени от многобройна публика. По проекта бе организирана и Академична седмица „Непознатите Балкани“, която се проведе от 28 август до 1 септември 2023 г. и включваше дискусия на тема „Балканите в европейската картография (XV–XVIII век)“, лекция и творческа работилница „Млад изследовател“ (Школа по епиграфика, Школа за млади рицари „Един ден през Античността“). Част от проекта „Създаване и развитие на център за върхови постижения „Наследство.БГ“ бе и проведената на 27 ноември 2023 г. в заседателната зала на ИБЦТ–БАН на ул. „Московска“ № 45 кръгла маса „Непознатите Балкани“, в рамките на която общо 21 изследователи от звеното и други институции изнесоха 20 доклада.

Сред публичните дейности на учени от ИБЦТ–БАН трябва да се отбележи и серийният подкаст „Да поговорим за Балканите“, от който през изминалата година бяха излъчени общо 17 епизода. Подкастът е част от проекта „Социализиране на културното наследство на Балканите“ с ръководител проф. д-р Румяна Прешленова, като в ролята на водещи влизат учените от ИБЦТ–БАН д-р Александра Миланова, д-р Стела Стефанова, д-р Самуил Камбуров, Васил Караджов, доц. д-р Калин Йорданов. Гости в подкаста бяха известни българи, сред които председателят на Държавна агенция „Архиви“ доц. д-р Михаил Груев, световноизвестните музиканти Светлин Русев и Ангел Маринов, спелеологът Алексей Жалов, Николай Гълъбов и др. Заслужава да се спомене, че пет от епизодите на подкаста бяха посветени на 80-годишнината от спасяването на българските евреи по време на Втората световна война.

През 2023 г. учените от ИБЦТ–БАН участваха в разнообразни медийни прояви, в които представиха своята експертна позиция. Петнадесет учени от звеното взеха участие в общо

75 предавания в различни телевизионни канали: в предаванията на БНТ: „Денят започва с Георги Любенов“ (Мариян Карагъзов, Тодор Чобанов), История.Бг на БНТ (Валерия Фол, Весела Атанасова, Тодор Чобанов, Калин Йорданов, Владислав Иванов, Росица Градева), „Култура.БГ“ (Калин Йорданов, Тодор Чобанов), „Туризм.БГ“ (Тодор Чобанов), „България в 60 минути“ (Весела Атанасова), „Моят плейлист“ (Калин Йорданов), 100% Будни (Тодор Чобанов), „Светът и ние“ (Евлоги Станчев); в предаванията на Телевизия Скат „Дискусионно Студио“ (Светослав Стамов, Бисер Банчев, Тодор Чобанов), „Час по България“ (Тодор Чобанов), „Политиката на прицел“ с водещ Венцислав Тоцев (Бисер Банчев), „Гледна точка“ (Евлоги Станчев); Euronews България TV (Бисер Банчев, Тодор Чобанов, Румяна Прешленова); Блумбърг ТВ България (Мариян Карагъзов); Поглед ТВ (Мариян Карагъзов, Бисер Банчев); ТВ Нова Нюз (Мариян Карагъзов, Тодор Чобанов); в предаванията на телевизия „България он еър“: „Операция История“ (Тодор Чобанов), „България сутрин“ (Мариян Карагъзов, Тодор Чобанов); БТВ новините (Тодор Чобанов); по ВТК в предаването „Пресечна точка“ (Евлоги Станчев); предаванията на телевизия „Евроком“: „Памет без давност“ (Юра Константинова), „Делници“ (Георги Димов); в предаването „Рецепта за култура“ на БНТ 2 (Гергана Дончева).

През 2023 г. учените от звеното имаха и многобройни участия в радиопредавания, вестници, списания и различни интернет-медии (онлайн видеоканали, подкастове, информационни сайтове): в радиопредаването „Събота 150“, БНР (Мариян Карагъзов); „Дребният шрифт с Явор Сидеров“, Дарик радио (Мариян Карагъзов); „Хоризонт за вас“, БНР (Мариян Карагъзов); БНР–Радио Благоевград (Мариян Карагъзов); БНР, Програма Хоризонт (Тодор Чобанов), „Преди всички“ (Бисер Банчев); Radio Komotini (Румяна Прешленова); радио „Фокус“ (Георги Димов); БНР Програма „Христо Ботев“: „За думите (1001 защо)“ – Ефир „Знание“ (Лора Тасева), предаване „Какво се случва“ (Екатерина Дикова), предаване „Нашият ден“ (Евлоги Станчев), предаване „Заедно след полунощ. Без мечти не заспивай“ (Валерия Фол, Калин Стоев); БНР, „Нощен хоризонт“ (Тодор Чобанов); вестник „24 часа“ (Тодор Чобанов); youtube видео подкаст Коридор 8, еп. 112, 113, 117 (Владислав Иванов); youtube канал „Буревестник – Български подкаст за геополитика“, еп. 42, 43 (Владислав Иванов); youtube канал „Контракоментар с Асен Генов“ (Евлоги Станчев) и др.

Представянията на новоизлезли монографии и сборници на учени от ИБЦТ–БАН през 2023 г. събраха многобройна публика. Сред тях могат да се открият:

„Русия: погледи от Балканите (XIX–XX в.)“, съставителство проф. д.н. Юра Константинова и доц. д-р Тина Георгиева, на 20.02.2023 г. в Община Велико Търново.

„Русия: погледи от Балканите (XIX–XX в.)“, съставителство проф. д.н. Юра Константинова и доц. д-р Тина Георгиева, на 07.03.2023 г. в СУ „Св. Климент Охридски“.

„Mirabilia: времена, пространства, митове“ (колективна монография) на 12.04.2023 г.

„Балканският свят в епохата на Комнините (1081–1185)“ от д-р Георги Димов на 20.06.2023 г.

„Произходът на прабългарите. Дебатът през XXI век“ от доц. д-р Тодор Чобанов на 02.10.2023 г.

„България и Гърция в лабиринт от монолози“ в Атина на проф. д.н. Юра Константинова на 27.11.2023 г.

Други публични изяви на учени от ИБЦТ–БАН през изминалата година, които предизвикаха голям интерес, са:

Представянето на сборника “Identità europea e radici cristiane” (Libreria Editrice Vaticana, 2021), съставителство Кирил Карталов на 15.02.2023 г. в зала „Проф. Марин Дринов“ на БАН.

Представянето на хърватските поетеси Саня Ловренчич и Мая Ручевич с участието на поета Иван Херцег, гост на Къщата за литература и превод, по проект „Разговори на литературата и полуострова“ на ИБЦТ–БАН на 09.05.2023 г. в Литературния клуб на Столична библиотека.

Представянето на проект „Словното богатство на Учительното евангелие на Константин Преславски: старобългарско-гръцки и гръцко-старобългарски речници индекси“ (Договор: № КП-06-Н50/2) с ръководител проф. д-р Лора Тасева в рамките на XIII Софийски фестивал на науката на 12.05.2023 г.

1.4. Взаимоотношения с други институции

Сътрудничеството с различни научни и обществени институции е важна и неделима част от работата на ИБЦТ–БАН. През 2023 г. продължи взаимодействието с дългогодишни партньори на звеното и беше установено сътрудничество с нови. Особено интензивно през

изминалата година бе сътрудничеството на ИБЦТ–БАН с регионалните музеи в страната, като под различни форми бе осъществена съвместна дейност с РИМ–Монтана, РИМ–Силистра, РЕМО „Етър“ Габрово, РИМ–Казанлък, РЕМ–Пловдив, РИМ–Ямбол, РИМ–Сливен, Исторически музей–Чипровци, музеите в Разлог, Банско, Гоце Делчев и Сандански, Областна администрация Хасково.

На 14 март 2023 г. чл. кор. проф. дин Александър Костов връчи сертификати на участниците в успешно проведеното през месец февруари обучение на Регионален исторически музей – Силистра. Музейни специалисти имаха възможност да изслушат 8 лекции и да участват в последвалите дискусии, задавайки важни за провежданите от тях научни изследвания въпроси.

На 11 и 12 май 2023 г. се проведе Първата национална конференция по тракология на тема „Геополитика и социум в Древна Тракия“, организирана от Института за балканистика с Център по тракология при Българската академия на науките. В конференцията се включиха 40 учени от 13 научни и културни институции (ИБЦТ–БАН, СУ „Св. Климент Охридски“, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Национален научен клуб – ЮНЕСКО, УниБИТ, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, НАИМ–БАН, РАМ–Пловдив, Trident Technical College, РИМ–Ямбол, РИМ–Сливен, Институт за физика на твърдото тяло – БАН, ИМ–Перушица), с доклади или постери по различни проблемни кръгове на тракологията от праисторията до късноантичната епоха в българските земи в две основни направления – политическото развитие на тракийските държави и развитието на тракийското общество и култура.

На 2 юни 2023 г. в гр. Монтана се проведе конференция, организирана под научното ръководство на Филиала на Института по балканистика с Център по тракология към Българската академия на науките. Съорганизатори на конференцията бяха Община Монтана, Регионален академичен център на БАН – Монтана и Регионален исторически музей – Монтана. Темата на научния форум беше „Българският Северозапад: просвета и култура“. Той бе посветен на 140-та годишнина от основаването на Народно читалище „Разум 1883“ в някогашната Голяма Кутловица (днес гр. Монтана). В конференцията взеха участие 21 изследователи от институти на БАН и културни институции от региона – Монтана, Видин, Оряхово, Чипровци, Белоградчик и Георги Дамяново. В изнесените доклади и дискусии бяха разгледани основни аспекти от създаването, развитието и дейността на просветни и културни институции в Северозападна България през последните два века.

ИБЦТ–БАН продължи международното сътрудничество с научни институции като Университет за социални и политически науки „Пантион“, Атина, Гърция; Université de Lille / UMR 8164 – Histoire, archéologie et littératures des mondes anciens (CNRS, Ulille, MC), Франция; The Reich Laboratory at Harvard Medical School, Usa; Университет Удине, Италия; Академия за албанистика в Тирана, Албания; Унгарската академия на науките – Института по история при изследователския център по хуманитаристика; Институт по славянознание към Руската академия на науките; Балканолошкият и Византолошкият институти към Сръбската академия на науките и изкуствата (САНИ); Държавен културен институт към министъра на външните работи на Република България. През 2023 г. бяха сключени нови договори за международно сътрудничество и осъществено такова с Graduate School of Foreign Studies at Osaka University, Япония; ХДАК (Харківська державна академия култури), Украйна; Румънска академия на науките, Румъния.

През изминалата година под различни форми бе реализирано сътрудничество с български и чуждестранни университети и научни институти, сред които СУ „Св. Климент Охридски“; ВТУ „Св. Кирил и Методий“; ПУ „Паисий Хилендарски“; ЮЗУ „Неофит Рилски“; Нов български университет (НБУ); Университет по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ), Университета на Осака (Япония) и др.

През 2023 г. учени от изследователския състав на ИБЦТ–БАН взеха активно участие в работата на редица чуждестранни институции като: European Research Council; The Alexander von Humboldt Foundation; Harvard University; Ludwig Boltzmann Institute for Research on the Consequences of War; Hrvatska zaklada za znanost; European Cooperation in Science and Technology, European Commission; L'Agence nationale de la recherche (ANR) (France); The University of Southern Denmark; Каподистриев Университет, Атина; Археологическа служба, Абдера; Universität Graz, Österreich и др.

ИБЦТ–БАН продължи и през 2023 г. традиционното сътрудничество с редица неправителствени научни и обществени организации с национално и международно значение като Фондация „Фридрих Еберт“, Център за изследване на конфликтите, Сдружение „Българска история“, Съюз на учените в България, Фондация „Колективът“ и др.

Учени от ИБЦТ–БАН посетиха през ноември 2023 г. Византолошкия и Балканолошкия институт при Сръбската академия на науките и изкуствата (САНИ) в Белград и проведеха срещи в рамките на междуакадемичното сътрудничество на САНИ и БАН по проекти

„Сръбско-българските отношения и великите сили през XIX и XX век“ и „Всекидневие и културни трансфери на Балканите (VI–XVI в.)“.

1.5. Общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата

През изминалата година четирима учени от звеното са изготвили 11 експертизи. Двама учени са изготвили две становища по запитване на Министъра на външните работи на Р България г-жа Мария Габриел.

2. Резултати от научноизследователската дейност през 2023 г.

Монографии на учени от ИБЦТ–БАН, издадени през 2023 г.

Добринка Парушева, *„Долу правителството! Да живее карикатурата!!“ Политика, култура и карикатура в България в началото на XX век.* Пловдив, УИ „Паисий Хилендарски“, 2023, ISBN:ISBN: 978-619-202-861-9, 265 стр.

Весела Атанасова, *Изкуството на Древен Египет. Додинастична епоха – Старо царство.* Парадигма / ИБЦТ–БАН, 2023, ISBN:978-619-717-937-8, 238 стр.

Георги Димов, *Балканският свят в епохата на Комнините (1081–1185).* София, ИБЦТ–БАН, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2023, ISBN:ISBN (1): 978-619-7179-35-4, ISBN (2): 978-954-07-5682-0, 600 стр.

Екатерина Дикова, *Ритъм и наратив. Календарните двустии на Христофор Митиленски и техните южнославянски преводи.* София, ИБЦТ–БАН, 2023, ISBN:978-619-7179-42-2, 528 стр.

Тодор Чобанов, *„Произходът на прабългарите. Дебатът през XXI век“.* София, ИБЦТ–БАН и Сдружение „Българска история“, 2023, ISBN 978-619-7688-20-7, 312 стр.

Стекла Стефанова, *Римско археологическо наследство: Модел за интегриран културно-туристически продукт,* София, ИБЦТ–БАН, 2023, ISBN:978-619-7179-44-6, 264 стр.

Сборници, издадени от учени от ИБЦТ през 2023 г.

1. *Древна Тракия и траките: маската на Борей. In Honorem Vanya Lozanova-Stancheva*, ред. и съст. В. Фол, К. Порожанов, София, „Парадигма“, ISBN: 978-954-326-522-0
2. *Культура В XXI Столѣтті: Дослїдження, Збере-Ження, Розвиток. The XXI Century Culture: Research, Memorization, Development*, ред. О. Смолина, Ліра ЛТД Вул. Наукова, 5, м. Дніпро, 49107, ISBN: 978-617-11-0222-4
3. *Русия: погледи от Балканите*, ред. Ю. Константинова, Тина Георгиева. София, ИБЦТ–БАН, ISBN: 978-619-7179-34-7 (Сборникът е внесен за рефериране в Web of Science)
4. *Балканските култури: диалог, трансфер и метаморфози*, ред. О. Събев, Л. Тасева, А. Балчева, ИБЦТ-БАН / Фабер, ISBN: 978-619-7179-38-5
5. *The Bulgarian Civil Society against the Holocaust during the Second World War*, ed. R. Preshlenova, Sofia, Institute of Balkan Studies & Centre of Thracology - Bulgarian Academy of Sciences, ISBN: 978-619-7179-41-5
6. *Impact et réception de la culture française dans les Balkans*, Textes réunis par R. Zaimova, Sofia, IBSCT, 2023, ISBN: 978-619-7179-39-2.
7. *Светлина от облака. Екзарх Стефан в мемоари и документи*, ред. Р. Прешленова, София, Институт за балканистика с Център по тракология към Българската академия на науките, ISBN: 978-619-7179-43-9
8. *Хартиени революции. Ръкописните и печатни издания като идеологически инструменти* (Дългият осемнадесети век т. 5), ред. и съст. Н. Александрова, Р. Заимова, А. Алексиева, София, Българско общество за проучване на осемнадесети век, ISBN: 978-619-91614-4-9, ISSN: 2603-4492

Общият брой на проектите, върху които са работили учени от звеното през 2023 г., е 82. Външните проекти, в които са взели участие учени от ИБЦТ–БАН, са 46, а националните и международни проекти, в които ИБЦТ–БАН е водеща организация или партньор, са 36. От споменатите 36 проекта 10 са с бюджетна субсидия (8 по бюджетна субсидия, съгласно вътрешноинституционални договори и 2 целево финансирани от държавата към бюджетната субсидия), 11 проекта са финансирани от ФНИ, 8 са по двустранни спогодби с чуждестранни академии на науките (ЕБР), 1 е международен (извън ЕБР) и 6 са финансирани от други източници, министерства и фондове. ИБЦТ–БАН е водеща организация в 29 от проектите. През изминалата година учени от звеното са участвали в 4

научни мрежи, като 1 от тях е международна. Индивидуално 27 учени от звеното са участвали в проекти на други институции, пет от които са финансирани от ФНИ, 28 са международни и 13 национални.

През 2023 г. успешно продължи работата по следните проекти, в които ИБЦТ–БАН е базова организация:

- Австрийско-български отношения през време на Студената война, проект на ИБЦТ–БАН и Институт „Лудвиг Болцман“ за изследване на последиците от войните (Грац), с ръководител чл.-кор. проф. дин Александър Костов

- Етнически, религиозни и национални проблеми на Балканите през XX и XXI век, с ръководител проф. д-он Надя Бояджиева

- Словното богатство на Учителното евангелие на Константин Преславски: старобългарско-гръцки и гръцко-старобългарски речници индекси, с ръководител проф. д-р Лора Тасева

- Власт, общество и търговия в балканските градове през османския период/ *Pouvoir, société et commerce dans les villes des Balkans ottomans*, с ръководител проф. д.н. Рая Заимова

- Да преминеш през войната: Средновековният военен опит на Балканите и неговото социално отражение, с ръководител д-р Марио Филипов

- Епохи на Историята - интегриране на генетичните методи в историческите изследвания, с ръководител д-р Тодор Чобанов

- Общество, държава и църква при българи и хървати през вековете, с ръководител доц. д-р Ирина Огнянова

- Под знака на модернизацията: държава и общество в Югоизточна Европа (XIX–XX в.), с ръководител чл.-кор. проф. дин Александър Костов

- Разработване на модел за интегрирано дигитално представяне на културното наследство (на примера на област Стара Загора), с ръководител д-р Стела Стефанова

- Балканите през Късната античност като център на политическия и религиозния живот в Римската империя, с ръководител доц. д-р Златомира Герджикова

- Лекционен цикъл „Всеки втори вторник“, с ръководител гл. ас. д-р Александра Миланова

- Социализиране на културното наследство на Балканите, с ръководител проф. д-р Румяна Прешленова

- Империя на консулите, с ръководител проф. д-р Румяна Прешленова.

През изминалата 2023 г. бяха одобрени за финансиране общо 9 проекта под ръководство на учени от ИБЦТ–БАН. По конкурси на Фонд „Научни изследвания“ те са 4 проекта, а именно:

- Културната дипломация на Балканите през XX и XXI век: постижения, проблеми, предизвикателства за бъдещето, с ръководител д-р Александра Миланова;
- The Church and Otherness, с ръководител доц. д-р Златомира Герджикова;
- Международна конференция „Тракия между Изтока и Запада“, с ръководител д-р Ирина Шопова
- Etudes balkaniques, Конкурс „Българска научна периодика – 2023 г.“, с ръководител проф. д.н. Рая Заимова.

През 2023 г. успешно приключи работата по следните проекти, в които ИБЦТ–БАН е базова организация:

- Икономика на всеотдайността. Съпоставителни аспекти на институции, социални практики и грижа за болните в Италия и България през един дълъг период от време, с ръководител чл.-кор. проф. дин Александър Костов
- Вектори на историческото развитие и национална идентичност на Балканите (XVIII–XXI в.), с ръководител проф. д.н. Юра Константинова
- Международна научна конференция „Българското гражданско общество срещу Холокоста“, с ръководител проф. д-р Румяна Прешленова
- Издаване на мемоарите на екзарх Стефан по повод 80 години от спасяването на българските евреи, с ръководител проф. д-р Румяна Прешленова.

През 2023 г. бяха проведени 21 конференции, семинари и кръгли маси, на които ИБЦТ–БАН беше организатор или съорганизатор:

1. Национална конференция с международно участие “Identità europea e radici cristiane”, проведена в гр. София на 15.02.2023, координатор от звеното: д-р Ал. Миланова
2. „Словното богатство на *Учителното евангелие* на Константин Преславски: старобългарско-гръцки и гръцко-старобългарски речници индекси“, финансиран от

Фонд научни изследвания (договор № КП-06-Н50/2). Партньор в събитието е Регионалният исторически музей – София. Проведена в гр. София на 25-27 април 2023 г., координатор от звеното: проф. д-р Лора Тасева.

3. Национална конференция с международно участие „Търговски и дипломатически мрежи на Балканите, XIX–XX век“, проведена в гр. София на 05.05.2023, координатор от звеното: доц. д-р С. Симеонов
4. Първа национална конференция по тракология „Геополитика и социум в Древна Тракия“, проведена в гр. София на 11-12.05.2023, координатор от звеното: доц. д-р К. Стоев
5. Международна конференция „Българското гражданско общество срещу Холокоста през Втората световна война“ , проведена в гр. София на 26-27.05.2023, координатор от звеното: гл. ас. д-р Ал. Миланова
6. Международна конференция „Етнически и религиозни проблеми на Балканите: теория, практика и политики“, проведена в гр. София на 29-30.05.2023, координатор от звеното: проф. д-р Н. Бояджиева
7. Национална конференция „Българският Северозапад: просвета и култура“, проведена в гр. Монтана на 01-02.06.2023, координатор от звеното: чл.-кор. проф. д-р Ал. Костов
8. Национална конференция с международно участие „Войната в Украйна и Балканите“, проведена в гр. София на 15.06.2023, координатор от звеното: чл.-кор. д-р Ал. Костов
9. Национална конференция с международно участие „Модерните технологии и интердисциплинарният подход към културното наследство“, проведена в гр. Плиска на 29-30.06.2023, съвместно с НАИМ–БАН, координатор от звеното: проф. д-р Р. Прешленова
10. Национален семинар с международно участие „Древните съкровища на България“, проведен в гр. София на 25.07.2023, координатор от звеното: д-р Ал. Миланова
11. Национален семинар „Военно дело и въоръжение през Средновековието“, проведен в гр. Сандански на 22.09.2023, координатор от звеното: гл. ас. д-р М. Филипов

12. Национален семинар „Тракия и траките в извороведска перспектива“, проведен в гр. София на 07-08.11.2023, координатор от звеното: доц. д-р К. Стоев
13. Международна научна среща “Le Danube dans la vie des peuples bulgare et roumain à travers les siècles”, проведена в гр. София на 25.09.2023, координатор от звеното: проф. д-р Р. Прешленова
14. Международна конференция “In the Spirit of Modernization. State and Society in Southeast Europe (19th–20th c.)”, проведена в гр. София на 26.09.2023, координатор от звеното: гл. ас. д-р Ан. Михайлова
15. Международна конференция „Тракия между Изтока и Запада“, проведена в гр. Исперих на 05-08.10.2023, координатор от звеното: гл. ас. д-р Ир. Шопова
16. Дискусионен форум „Другостта: вчера и днес“, проведен в гр. София на 09.10.2023, координатор от звеното: д-р Кр. Ковачев
17. Национална конференция „Турската модерност – Политически, социални, културни измерения XIX–XX в.“, проведена в гр. София на 30-31.10.2023, координатор от звеното: гл. ас. д-р К. Пеева
18. Кръгла маса „История и култура на Балканите: чужди влияния, контекстуална адаптация, хибридни явления“, проведена в гр. София на 02-03.11.2023, координатор от звеното: доц. д-р Л. Миндова.
19. Международна конференция “The Church and Otherness”, проведена на 08-10.11.2023, координатор от звеното: доц. д-р Зл. Герджикова
20. Международна конференция “Modern and Contemporary Culture: Research, Heritage Protection, Socialization”, проведена онлайн на 23-24.11.2023, координатор от звеното: проф. д.н. О. Смолина
21. Кръгла маса „Непознатите Балкани“, проведена в гр. София на 27.11.2023, координатор от звеното: чл.-кор. дн Ал. Костов

2.1. ЕДНО най-значимо научно постижение

На свое заседание, проведено на 23.01.2024 г., НС на ИБЦТ избра за най-значимо научно постижение сборника *Русия: погледи от Балканите*, ред. Ю. Константинова, Тина

Георгиева. София, ИБЦТ–БАН, ISBN: 978-619-7179-34-7 (Сборникът е внесен за рефериране в Web of Science).

Сборникът *Русия: погледи от Балканите* включва петнадесет научни статии, които представят различни аспекти от руската политика на Балканите през XIX и XX в., видени през призмата на балканските елити и на съвременни български и чужди изследователи. Текстовете отразяват противоречивите настроения на балканските общества по отношение на Русия и се стремят да създадат разбиране, че въпросът за нейната роля в българската и балканската история трябва да бъде изваден от полето на политическите пристрастия и емоционалните характеристики, които често са причина за горчиви обвинения, редица недоразумения и грешни преценки. Сборникът е резултат от проект на ИБЦТ, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ и в него със свои статии участват девет учени, един докторант и един постдокторант от Института, както и колеги от Софийски университет „Св. Кл. Охридски“, Института за исторически изследвания – БАН и Тракийския университет „Демокрит“ в Комотини.

2.2. ЕДНО най-значимо научно-приложно постижение

На свое заседание, проведено на 23.01.2024 г., НС на ИБЦТ избра за най-значимо научно-приложно постижение лекционния курс **„The Balkans from Antiquity to the Present“** за студенти от специалността **Foreign Studies** на Университета на Осака. В него са включени 30 лекции по теми в период от 2500 години, които представят демографското, политическото, религиозното, икономическото и културното развитие на народите и нациите, населяващи Балканите. Темите вписват балканистиката в широк европейски контекст.

Автори на лекциите са 13 преподаватели от всички секции на ИБ и от ЦТ, както и един учен от ИФС. Седем от лекторите са хабилитирани учени: проф. Румяна Прешленова, чл.-кор. проф. Ал. Костов, проф. д-он Н. Бояджиева, доц. К. Стоев, доц. Иво Топалилов, доц. Зл. Герджикова, доц. С. Симеонов, а шестима са млади учени: д-р Ст. Антонова, гл. ас. д-р Е. Василева, гл. ас. д-р Ал. Миланова, гл. ас. д-р Е. Станчев, гл. ас. д-р М. Спасов, д-р Т. Чобанов. Преподаването се осъществи дистанционно в платформата Zoom в сътрудничество с проф. Катсуми Фуджиуара и Иво Владимиров от Университета на Осака като част от основната учебна програма на Университета.

Лекционният курс е разработен в изпълнение на ННП „Утвърждаване и развитие на българистиката в чужбина“ от проф. Румяна Прешленова

3. Международно научно сътрудничество на звеното

Международното сътрудничество на ИБЦТ–БАН включва изпълнение на проекти по договори и спогодби, както и участието на отделни изследователи във външни за БАН проекти. През 2023 г. ИБЦТ–БАН е реализирал девет международни проекта със следните държави: Австрия, Гърция, Италия, Румъния, САЩ, Сърбия, Турция, Хърватия, Украйна, Япония, Франция.

Важна част от международното сътрудничество на всяка научна институция е участието на изследователите в чуждестранни научни форуми. През 2023 г. 46 учени от ИБЦТ–БАН са изнесли 116 доклада на 60 конференции и семинари в следните държави: Австрия, Босна и Херцеговина, Германия, Гърция, Ирландия, Италия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, САЩ, Турция, Украйна, Унгария и Русия.

Деветнадесет души са участвали като членове или председатели на 18 организационни и програмни комитети. Дванадесет учени от ИБЦТ–БАН (проф. д-р Румяна Прешленова, чл.-кор. проф. дин Александър Костов, проф. д-р Лора Тасева, проф. дн Ольга Смолина, доц. д-р Антоанета Балчева, проф. д-р Добринка Парушева, проф. д.н. Юра Константинова, доц. Росица Градева, гл. асМаргарита Добрева, Бисер Банчев) са членове на общо 20 съвета, комисии и други експертни органи извън БАН. Между тях са Комисия по образованието и науката, Народно събрание на Република България, Българска секция на Международна федерация на Обществата за класически изследвания (FIEC); Governing Directorate, CIÉPO - Comité international des études pré-ottomanes et ottomanes/ international committee for pre-ottoman and ottoman studies, Научен съвет на Фондация „Felix Kanitz“, Виена; Karen Freeze Fellowships Selection Committee; POLONEZ HS Panel - National Science Centre of Poland; Хумболтов съюз в България; FCT Portugal - Complaint Analysis Panel; Scientific Committee of the series Publications in the Development of Society and State, Serbia и др.

В резултат на дългогодишните плодотворни връзки на ИБЦТ–БАН с гръцки учени Катедрата за история и етнология на Факултета за класически и хуманитарни науки на Тракийския университет „Демокрит“ в Комотини удостои проф. д-р Румяна Ил.

Прешленова, директор на ИБЦТ–БАН, с почетното звание „доктор хонорис кауза“ за приносите ѝ към балканистиката и българо-гръцкото научно сътрудничество. Церемонията беше предшествана от научна среща на тема „Балканската култура през модерната епоха“ с участие на български и гръцки учени. На събитието присъстваха преподаватели и студенти, както и представител на МВНР в лицето на г-н Валентин Павлов, съветник в Генералното консулство на Република България в Солун.

През 2023 г. в ИБЦТ–БАН са гостували 67 чуждестранни учени:

1. Achim Rabus (Германия)
2. Alessandro Maria Bruni (Италия)
3. Alexandre Baralis (Франция)
4. Aliaksandra Valodzina (Румъния)
5. Aliénor Rufin Solas (Франция)
6. Ana Mihaljević (Хърватия)
7. Andrea Radošević (Хърватия)
8. Anne Paternotre (Франция)
9. Arno Wonisch (Австрия)
10. Athanasios Sideris (Гърция)
11. Ayça Baydar (Турция)
12. Bernard Ardura (Ватикан)
13. Christian Hannick (Германия)
14. Constantin Ardeleanu (Румъния)
15. Daniel Cain (Румъния)
16. Denver Graninger (Франция)
17. Dieter Stern (Белгия)
18. Dorin-Demostene Iancu (Румъния)
19. Eleonora Gallucci (Италия)
20. Elpida Kosmidou (Гърция)
21. Ergün Lafli (Турция)
22. Fabio Maion (Австрия)
23. Florin Păscărița (Румъния)
24. François de Callatay (Белгия)
25. Georgi Mitov (Белгия)
26. Gülseren Kan Sahin (Турция)

27. Ilaria Pagani (Италия)
28. Ivan P. Petrov (Германия)
29. Ivan Smiljanić (Словения)
30. Josip Mihaljević (Хърватия)
31. Jürgen Fuchsbauer (Австрия)
32. Katsumi Fujiwara (Япония)
33. Laeticia Graslin-Thomé (Франция)
34. Maguelone Bastide (Франция)
35. Maja Perić (Хърватия)
36. Maria Gabriella G. Parissaki (Италия)
37. Mark Kramer (САЩ)
38. Martin Ruskov (Италия)
39. Miguel Gallés (Испания)
40. Mihai Ungureanu (Австрия)
41. Nadia Jermakov (Израел)
42. Peter Ruggenthaler (Австрия)
43. Petra Stankovska (Словения)
44. Philippe Boukara (Франция)
45. Rafał Łatka (Полша)
46. Roland Marti (Германия)
47. Sofia Shigaeva (Азербайджан)
48. Sorin Paliga (Румъния)
49. Stamatia Fotiadou (Гърция)
50. Stanoje Vojanin (Сърбия)
51. Ștefan Dorondel (Румъния)
52. Ștefan Petrescu (Румъния)
53. Stefano Magnani (Италия)
54. Stelu Șerban (Румъния)
55. Theodora Vounidi (Гърция)
56. Thibaut Castelli (Франция)
57. Thomas Daiber (Германия)
58. Tomáš Mikulka (Чехия)
59. Ümit Eser (Турция)
60. Veronika Sossau (Франция)

61. Virginia Blinda (Румъния)
62. Vlasis Vlasidis (Гърция)
63. Vytautas Jankauskas (Литва)
64. Zoe Tsiami (Гърция)
65. Zoran Jovanović (Сърбия)
66. Zorana Cvijanović (Унгария)
67. Zvi Rav Ner (Израел).

4. Участие на звеното в подготовката на специалисти

Един от основните приоритети в програмата за развитие на научния потенциал на ИБЦТ–БАН е привличането на млади и вече утвърдени специалисти в областта на балканистиката. През 2023 г. в ИБЦТ–БАН 9 редовни докторанти и 2 на самостоятелна подготовка са обучавани в докторски програми в следните професионални направления:

По професионално направление 2.2. История и археология:

Стара история и тракология;

Средновековна обща история;

Нова и най-нова обща история;

В професионално направление 2.1. Филология:

Балкански литератури и култури.

С решение на Акредитационния съвет на НАОА от 14.12.2023 г. ИБЦТ–БАН възстанови акредитацията си за обучение на докторанти в Професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, Теория и история на културата за срок от четири години.

През изминалата година двама докторанти (Мариян Карагъзов и Янита Кирова) са защитили дисертационните си трудове.

Общо 8 докторанти са спечелили конкурси за обучение в ИБЦТ–БАН.

Калоян Константинов, докторант на ИБЦТ–БАН, получи престижната Награда за изгряващ лидер на Кралския лондонски колеж. На 29 юни 2023 г. той бе удостоен и с наградата „Журналистика за мир“ за своите репортажи на място от кървавите протести в подкрепа на човешките права и демокрацията в Иран от 2022 г.

Академичният състав на звеното допринася активно и в други форми на обучение, изградени на принципа на активно партньорство на ИБЦТ–БАН с университети и хуманитарни институти на БАН. Това са различни магистърски и бакалавърски програми, общо 57 на брой, в които през 2023 г. са преподавали учени от ИБЦТ–БАН. Те покриват богата и разнообразна проблематика по теми от Античността до съвременното.

През 2023 г. изследователи от ИБЦТ–БАН са участвали в 14 изпитни комисии за докторанти, магистри, бакалаври и ученици (защити на дипломни работи) в следните институции: Институт за балканистика с Център по тракология „Проф. Ал. Фол“, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Харковската държавна академия за култура.

През 2023 г. 12 учени са били членове на 22 научни журита по процедури, като са подготвили 9 рецензии – 4 за ОНС „доктор“, 2 за „доцент“, 3 за „професор“ и 13 становища – 7 за ОНС „доктор“, 5 за „доцент“ и 1 за „доктор на науките“. Академичните институции, в които са проведени процедурите, са: ИБЦТ–БАН, НАИМ–БАН, Институт за исторически изследвания–БАН, Институт по изкуствознание – БАН, СУ „Св. Климент Охридски“, НБУ, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Пловдивски университет, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Факултет по руски език на Атинския университет.

Изследователи от института са изготвили 45 рецензии (19 публични и 26 анонимни) за книги, статии, студии и проекти за различни институции (научни издания, научни съвети, национални и международни организации и др.).

Благодарение на програми, финансирани от МОН, през 2023 г. бяха обучавани шестима специализанти: проф. д-р Румяна Прешленова е ръководител на д-р Симеон Симеонов; проф. д.н. Юра Константинова е ръководител на д-р Надежда Василева и д-р Ангел Златков, доц. д-р Златомира Герджикова е ръководител на Николай Желев и д-р Кристиан Ковачев, доц. д-р Росица Градева е ръководител на Татяна Бондаренко.

5. Иновационна дейност на звеното и анализ на нейната ефективност

Изследователите от ИБЦТ–БАН използват иновационни подходи и технологии в изследванията си. Продължи работата в рамките на националните инфраструктури ИНФРАМАТ, КЛаДА.БГ, „Създаване на Център за върхови постижения Наследство.БГ“, както и създадената през 2021 г. Виртуална Лаборатория за изследване на Късната античност на Балканите (LABedia), в която освен изследователи от български институции

(ИБЦТ–БАН, СУ „Св. Климент Охридски“) участват и учени от Гърция, Румъния, Словения, САЩ, Сърбия, Турция, РС Македония. През изминалата година ИБЦТ–БАН започна работа и по нови проекти в дигиталната сфера, с които се подпомага запазването на културното наследство, неговото по-широко разпространение и включването му в научно обращение.

Продължи работата за създаване на серийния подкаст „Да поговорим за Балканите“, в който нови епизоди се публикуват два пъти месечно.

Завърши работата по изготвяне на „Дигитален каталог на средновековно въоръжение в българските земи“, който предстои да бъде включен в дигиталната библиотека на ИБЦТ–БАН.

На иновативни методи се основава интердисциплинарният проект с ръководител д-р Тодор Чобанов, посветен на палеогеномиката: „Епохи на историята – интегриране на генетичните методи в историческите изследвания“ в сътрудничество с Университета Харвард, САЩ, финансиран от ФНИ.

Посочените дейности привличат растящ брой учени и по-широка публика на публичните събития, организирани от ИБЦТ–БАН. В същото време те създават по-привлекателен образ на института в обществото, което се отразява на все по-големия брой кандидати за докторанти.

6. Стопанска дейност на звеното

ИБЦТ–БАН не развива стопанска дейност и не отдава под наем помещения и друга материална база.

7. Кратък анализ на финансовото състояние на звеното за 2023 г.

Първоначалният утвърден размер на бюджетната субсидия на ИБЦТ–БАН за 2023 г. съгласно Решение на 53-то заседание на VIII Общо събрание на БАН, състояло се на 31.07.2023 г., е 2 047 725 лв. Към 30.09.2023 г. с протокол от 55-то заседание на VIII Общо събрание на БАН, състояло се на 13.11.2023 г., субсидията бе завишена с 51 371 лв., от които за плащане на такса смет за 2023 г. са предоставени 1 183 лв., за доплащане на стипендии на трима новозачислени докторанта от 01.10.2023 г. – 9 000 лв., за разходи за издръжка на същите 2 020 лв., за защитил в срок докторант по ПМС 130 – 1 000 лв., както и за подпомагане на украински учени в размер на 38 168 лв.

Допълнително, под формата на вътрешни трансфери от БАН, са получени 3 985 лв. – възстановени средства за посещение на чуждестранни учени по ЕБР Румъния и ЕБР Сърбия и 1 714,01 лв. за публикационна дейност.

Друг източник, от който се формират финансовите средства на ИБЦТ–БАН, са собствените приходи от продажба и абонамент на издания в размер на 10 026 лв., приходи от такси на докторанти 4 660 лв. и приходи от такси за провеждане на конкурси 5 000 лв.

През 2023 г. в ИБЦТ–БАН са получени трансфери от сключени договори с ФНИ на стойност 383 000 лв., с Министерство на културата на стойност 74 267 лв., със Столична община 9 200 лв., с БАН Администрация – 88 200 лв. по НП „Млади учени и постдокторанти-2“, и с ИИКТ–БАН по договор КЛаДА.БГ – 61 065 лв. Получени са и приходи по ОП НОИР по проект Наследство БГ на стойност 17 000 лв.

Разходите, извършени през 2023 г. в ИБЦТ–БАН, възлизат на 2 889 220 лв. и са разпределени, както следва:

- 1 642 100 лв. са средствата, изразходвани за възнаграждения и осигурителни вноски на служители, назначени по трудови правоотношения;
- 571 346 лв. са средствата, изразходвани за възнаграждения на членове на научни колективи по проекти и програми, за хонорари на членове на научни журита, както и за изплатени болнични от работодателя;
- 353 220 лв. е сумата на задължителните осигурителни вноски за сметка на работодателя;
- 217 588 лв. са изразходвани за изплащане на разходи за издръжка, като в т.ч. за материали 58 903 лв., за вода, електроенергия и топлоенергия 17 966 лв., за командировки в страната и чужбина 71 689 лв., които са основно за участие в различни научни прояви за сметка на сключените договори и действащи проекти;
- 68 000 лв. е сумата, изразходвана за изплащане на стипендии на докторанти;
- 33 397 лв. са средствата, изразходвани за придобиване на дълготрайни материални активи, в т.ч. за компютри – 27 687 лв. и за стопански инвентар – 5 710 лв. Закупените ДМА са със средства от проекти и договори за нуждите на научния колектив.

8. Издателска и информационна дейност на звеното

8.1. Издателска дейност

ИБЦТ–БАН издава следните списания и поредици:

Études balkaniques, *Studia Balkanica*, *Orpheus*, *Thracia*, *Studia Thracica*, *Seminarium Thracium*, *Thracia Antiqua*, Балкани.

През 2023 г. бяха публикувани 4 броя от сп. *Études balkaniques*, сред които са следните тематични броеве:

Études balkaniques № 1: Health and Social Care Challenges and Practices in Southern and Southeastern Europe in a Long Historical Perspective / Предизвикателства и практики на здравеопазването и социалните грижи в Южна и Югоизточна Европа в дълга историческа перспектива/ – ред. и съст. Ал. Костов

Études balkaniques № 2: Frontières enchevêtrées dans (et au-delà de) l'Europe du sud-est / Граници – вплетени в (и отгатак) Югоизточна Европа/ – ред. и съст. Галя Вълчинова и Катрин Серайдари

Études balkaniques № 4: Impact et réception de la culture française dans les Balkans (XIXe – XXe siècles)/ Френската култура на Балканите (XIX – XX в.) – взаимовръзки и рецепция/ – ред. и съст. Рая Заимова.

8.2. Информационна дейност

Както и в предходните години, интернет страницата на ИБЦТ–БАН (<https://www.balkanstudies.bg/>) е основният източник на актуална информация за научната дейност и събитията, организирани от Института. Нейните индивидуални посетители за 2023 г. са били 12 668. През 2023 г. публикациите на интернет страницата на ИБЦТ–БАН са прегледани общо 32 850 пъти.

Очаквано посещенията на страницата на ИБЦТ–БАН са най-многобройни от България (76.65%), следвани от САЩ (3.07%), Китай (2.12%) и други държави. Процентното разпределение по възрастови групи е както следва:

18-24 години: 10.64%

25-34 години: 14.27%

35-44 години: 22.70%

45-54 години: 21.13%

55-64 години: 16.45%

65+ години: 14.81%

ИБЦТ–БАН има 2 800 Фейсбук последователи.

Публикациите, достигнали до най-много потребители във Фейсбук през 2023 г., са:

- Представяне на епизод на подкаста „Да поговорим за Балканите“ на тема „Египет и Балканите“ с участието на Деница Такева **13 462**.
- Представяне на епизод на подкаста „Да поговорим за Балканите“ на тема „Късната античност на Балканите и нейното популяризиране чрез исторически възстановки“ с участието на с Владимир Попов: **7 831**.
- Публична лекция на Светослав Стамов на тема „Археогенетиката в историческата наука – обещания и капани“ в рамките на цикъла „Всеки втори вторник“: **4 783**.
- Публична лекция на гл. ас. д-р Петър Първанов (НАИМ-БАН, ELTE Будапеща) на тема „Средновековната некрополитика в археологията на Балканите“ в рамките на цикъла „Всеки втори вторник“: **4 627**.
- Представяне на изложбата „Египетските култове по Българското Черноморие“ в НБУ: **3 356**.

8.3. Библиотечна дейност

Библиотека на Института по балканистика

През 2023 г. са придобити 209 нови библиотечни единици, от които 69 от книгообмен, 100 от дарения, 2 от депозити, 1 графика и 37 са предоставени от БАН академични издания.

Общият брой на библиотечните единици е 30 070.

Броят на читателите през 2023 г. се е увеличил с 46 %.

Библиотека на Центъра по тракология „Проф. Александър Фол“

Придобити са 78 нови библиотечни единици, от които 19 от книгообмен, 10 от дарения и 49 са предоставени от БАН академични издания.

Общият на брой библиотечните единици в Центъра по тракология е 7 722.

Броят на читателите през 2023 г. се е увеличил с 80 %.

В края на 2023 г. ИБЦТ–БАН разполага общо с 37 792 библиотечни единици. В Библиотеката по балканистика са били заети общо 337 библиотечни единици, а в Библиотеката по тракология общо 141 библиотечни единици.

9. Информация за научния съвет на звеното

Списъчен състав на НС на ИБЦТ–БАН, избран от Общото събрание на учените, протокол № 4, т.1 / 29.11.2022 г.

1	чл.-кор. проф. дин	Александър Костов – председател
2	доц. д-р	Иво Топалилов – заместник председател
3	проф. дин	Бисер Петров
4	проф. дин	Валерия Фол
5	проф. д-р	Лора Тасева
6	проф. дюн	Надя Бояджиева
7	проф. дин	Олга Смолина
8	проф. дин	Орлин Събев
9	проф. дин	Рая Заимова
10	проф. д-р	Румяна Прешленова
11	проф. дин	Юра Константинова
12	доц. д-р	Антоанета Балчева
13	доц. д-р	Владислав Иванов
14	доц. д-р	Гергана Дончева
15	доц. д-р	Добриела Котова
16	доц. д-р	Добринка Парушева
17	доц. д-р	Златомира Герджикова
18	доц. д-р	Зорка Първанова
19	доц. д-р	Ирина Огнянова-Кривошиева
20	доц. д-р	Калин Стоев
21	доц. д-р	Людмила Миндова
22	доц. д-р	Марияна Стамова
23	доц. д-р	Росица Градева

10. Копие от Правилника за работа на звеното – посочва се линк към сайта:

https://balkanstudies.bg/images/Правилник_ИБЦТ-16.05.2023.pdf.